

Fiskeutsetting ødelegger ørretstammer

Det er ingen kontroll med utsetting av laks og ørret i regulerte vassdrag. Resultatet er at stedegne stammer forsvinner. Direktoratet for naturforvaltning og fylkesmennene har arbeidet med saken i tre år, uten at praksisen er endret til nå.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

Settefisk A/L på Reinsvoll står for utsettingen av fisk på vegne av kraftselskapene som regulerer vassdragene. Årlig setter firmaet ut over 600.000 fisk. Mens frivillige organisasjoner må forholde seg til strenge krav om å bruke stedegen fisk, kan regulantene gjøre som de vil.

– Det hadde vært mulig å dyrke fram stedegne stammer hvis vi hadde fått pålegg om det. Men så langt har vi ikke gjort det, sier Mathias Bakken i Settefisk A/L til N&M Bulletin.

Bakken stiller imidlertid

spørsmål ved om det er noe vits i et slikt pålegg, ettersom de har drevet så lenge at de stedegne forskjellene trolig er visket ut.

Varierende kvalitet

Utsetterne av fisk har tradisjonelt vært grunneiere og andre interesserte. I dag skilles det mellom frivillige og pålagte utsettelser. Pålagte utsettelser skal kompensere for tapt rekruttering av fisk, og foretas i første rekke av kraftselskapene.

Det er varierende kvalitet på fiskeanleggene som settefisker blir hentet fra. Problemene er manglende veterinærkontroller og transport av fisk fra sted til sted. Dette gjør at stedegne stammer forurenses genetisk.

- For sent å gjøre noe

Førsteamanuensis Kjetil Hindar jobber med populasjonsgenetikk ved Norsk institutt for naturforskning. Han opplyser at ørret generelt er mer lokalt tilpasset enn laks, og er dermed mer sårbar. Hindar påpeker at det ikke er noen prinsipiell for-

skjell på utsetting av fisk som ikke hører hjemme i et vassdrag og fisk som rømmer fra et oppdrettsanlegg. Dårlig kontroll med rømt fisk har nettopp vært et av ankepunktene mot dagens oppdrettsnæring.

– De lokale stammene kan allerede kan være ødelagt enkelte steder. Dermed er det for sent å gjøre noe. Da må vi spørre oss hvorfor vi egentlig driver med utsetting. Med den kunnskapen vi har om genetik i dag, virker det rart å foreta utsetting av fisk som skader det biologiske mangfoldet, bare for at folk skal få fiskekort, sier Hindar.

Nye planer

Direktoratet for naturforvaltning (DN) nedsatte i 1991 et utvalg som skulle utrede dette problemet. Forslag til helhetlig strategi for fisk som gyter i ferskvann ble lagt fram i en DN-rapport i 1991.

DN påla så fylkesmennenes miljøvernodelinger å utarbeide planer for utsetting av fisk. En del av disse planene er i dag ferdige. De viser at konsekvensene kan bli store for vassdragsregulantene. Hvis det bare skal

brukes stedegne arter i alle regulerte vassdrag, kan det medføre meget omfattende kontrollordninger.

Planene samles av DN

For eksempel foreslår Fylkesmannen i Telemark at det innenfor hver enkelt sone i størst mulig grad skal benyttes fisk fra lokale vassdrag. Fylkesmannen regner med at dette vil medføre en viss merkostnad.

Fylkesmennenes planer skal til slutt samles av DN, som eventuelt vil endre reglene for vassdragsregulantene.

Spørsmålet blir hvor lang tid DN kommer til å bruke på en eventuell omlegging, slik de fylkesvise planene foreslår.

–Vi er klar over at det haster, men vi må først gå gjennom fylkesmennenes kultiveringsplaner. Deretter vil vi starte en prosess med gradvis overgang til bruk av stedegne stammer, sier førstekonsulent Jarle Steinkjer ved DN. Han tør ikke si hvor lang tid det vil ta å gjennomføre en slik omlegging.

DN: Kystgranskogen er svært truet

side 3

Norge kan bli nødt til å støtte nye atomkraftverk i EU

side 5

Mål i Nordsjø-avtalen blir ikke oppfylt

side 6

SFT vurderer auksjon av ozonreduserende gasser

side 7

Mer til kalking, mindre til jakt i miljøbudsjettet

side 12

Natur&Miljø Bulletin

Norges Naturvernforbund

Ansvarlig redaktør: Jon Knut Berg

Red. sekr: Ole P. Pedersen
Journalist Jens P. Toldnæs
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo
Bankgiro: 1720.05.00717
Postgiro: 0803 50 94602
E-post:
red.naturvern@oslonett.no
Telefon: 22 71 55 20

Telefax: 22 71 56 40
Annonser tlf: 22 71 92 20
Annonser fax: 22 71 92 38
Produksjon: Gan Grafisk
Trykket på Cyclus, 100 prosent
resirkulert papir.
Neste N&M Bulletin kommer
25. november 1994.

Grønn skatt

En nesten enstemmig finanskomité i Stortinget gikk nylig inn for å nedsette en grønn skattekommisjon, som i løpet av neste år skal utrede hvordan vi kan øke skattene på det som forurenser, og senke skatten på arbeid. Det er på tide.

Land vi ønsker å sammenligne oss med i miljøsammenheng, har forlenget utredet og kommet fram til omfattende forslag om vridning av skatte- og avgiftssystemet. Det har skjedd både i Nederland og Danmark – i offentlig regi.

Det typiske er imidlertid at politikerne tiljubler prinsippet om grønn beskatning bare så lenge det foregår på et uforpliktende stadium. Grønn beskatning er jo så enkelt og smart. Ved hjelp av skattesystemet, reduseres miljøbelastningen og sysselsettingen økes. To hovedmål for politikerne oppfylles samtidig!

Men så snart de ferdige utredningene ligger på bordet, og forslagene er blitt konkrete, rygger politikerne tilbake. Det har skjedd både i Nederland og Danmark. I et hefte fra det danske Miljøverndepartementet står det nå at «for en åpen økonomi som den danske, er det bekymringsfullt at omfattende miljøprising i ett land kan føre til at produksjonen flyttes til land som har svake miljøkrav.» Internasjonal koordinering må til, sier danskene nå.

Det samme sier Høyre i finanskomitéens innstilling. Problemet er bare at internasjonal koordinering av miljøavgifter så langt har vist seg å være umulig. Den årelange striden om felles CO₂-avgift i EU er det åpenbare eksempelet på det.

Da spør det om ikke enkeltland må gå foran og eksperimentere. Det kan gi problemer for enkelte deler av næringslivet, men det er da også det som er poenget. Enkelte næringer må omstille driften og redusere forbruket av forurensende innsatsfaktorer. Denne omstillingen kan bli tøff, men vi kommer ikke utenom hvis vi virkelig ønsker en grønn beskatning.

Hvis norske politikere tør å løpe linen ut i denne saken, tror vi det kunne utløse et skred av lignende overganger i andre land. Vi har inntrykk av at flere land bare venter på at noen skal ta det første skrittet. Den optimistiske tonen i finanskomitéens innstilling bærer for at det kan bli Norge som gjør nettopp det.

Gjestekommentar

Nordmenn og nordmenn

Karen Johanne Baalsrud
Naturvernforbundets
representant i
genteknologinemda

«Du ska itte skrapa mye i en nordmann før du finn en bonde», har Odvar Nordli sagt. Jeg tror det må være lenge siden, og at det ikke er riktig lenger.

Motsetningen mellom bystrøk og landet rundt Oslofjorden på den ene siden og resten av Norge på den andre siden, blir stadig tydeligere. Levegrunnlag og samfunnsyn henger i hop. Hvor skjer verdiskapningen, i distriktene der naturressursene finnes, eller i næringslivets og forvaltningens korridorer? Hvem lever av hvem, er det subsidiene som holder liv i distriktene, eller er det sant at uten bonden ville byen dø?

Den finske EU-avstemningen viste at ja- og nei-stemmene ble avgitt i klart avgrensede deler av Finland. Den norske EU-debatten gir inntrykk av at en slik geografisk polarisering er enda sterkere hos oss. Uansett avstemningsresultat tror jeg avstanden mellom BY og LAND bare vil øke i åra som kommer.

Norge City

Hva er Norge, hva er nordmenns identitet? Den var «furet værbit, fjell og fjord». Nå er folks bilde av det funksjonelle Norge i ferd med å avgrenses til det tettbygde «Norge City», der de viktigste bydelene heter Oslo, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø. Innenlandsflyene går som en forflottet utgave av bytrikken mellom bydelene. Flyene Oslo-Trondheim har snart oftere avgang enn Sinsen-trikken, og her kan næringslivets og forvaltningens folk treffe kolleger og knytte uformelle kontakter. Kort sagt – det er i City det skjer.

Mellom disse bydelene ligger store landområder med en

stadig glisnere befolkning, som er i ferd med å utvikle seg til kulisse- og rekreasjonsområder. Her finnes nok andre livskvaliteter enn i City, men etter som moderne transport skaper større mobilitet, taper distriktene terreng. Ja, de taper bokstavelig talt terreng, fordi den Kjell Opsethske veibygging borer seg gjennom distrikts-Norge til glede for dem som skal forbi, og til stadig mer ulempe for dem som bor langs dem.

Naturvernet da?

Kanskje er det ikke så farlig om vi avfolker deler av Norge? Mange områder vil trolig greie seg vel så godt uten mennesker, forutsatt at vi trekker oss tilbake på respektfullt vis uten å ødelegge landet først. Fiske-tomme vann, degenererte skoger, dammer, veier og andre store naturinngrep er å likne med den brente jords taktikk.

Bitterheten på byfolk er stigende på landsbygda. Bøndene utgjør nå bare en av mange små grupper i næringslivet. Og bybefolkningen har skjont at de kan greie seg bra uten bønder, utenlandsk agroindustri kan skaffe maten, til og med rimeligere.

La naturen gå i arv

Det vil bli vanskeligere og tøffere å drive natur- og miljøvern med en mer polarisert befolkning. Naturvernforbundet vil møte klarere motsetninger innad i medlemsrekkene.

Den store innsatsen omkring selve grunnfjellet, «La naturen gå i arv», kan kanskje bli en fellesnevner og vil være en nyttig ballast for andre saker i åra som kommer.

DN: Kritisk for kystgranskogen

Direktoratet for naturforvaltning (DN) går nå inn for at den såkalte kystgranskogen i Midt-Norge vernes. Den er «svært truet», og det er vår internasjonale plikt å verne den, mener direktoratet.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Kystgranskogen ble i liten grad representert i den eksisterende verneplanen for Midt-Norge. Bare en til to kvadratkilometer av den produktive skogen ble da vernet. Grunnen var at kunnskapen om de spesielle artene i kystgranskogen først ble kjent for DN gjennom den lokale høringen av verneplanen. Dette skriver direktoratet i et brev til fire skogeierforeninger i det aktuelle området.

Nå holder DN på med å kart-

legge dette området. Den foreløpige konklusjonen er at det her er snakk om en internasjonalt sjelden skog, og at den er «svært truet», som det heter i brevet.

Granfjellav nesten utryddet

Noen eksempler viser dette:

- Av de 22 kjente lokalitetene med granfjellav som ble funnet før 1940, er det i dag bare en eller to tilbake. Granfjellav er direkte truet.
- Flere kjente lokaliteter er de siste årene ødelagt av flatehogst eller veibygging.
- Europas kanskje rikeste forekomst av granfjellav er nå truet av veibygging og hogst.
- De fleste godt utviklede forekomstene av kystgranskogen ligger lett tilgjengelig, og er dermed svært utsatt for inngrep.
- Av de registrerte lokalitetene er de fleste mindre enn 100 dekar, og de ligger spredt som små punkter i terren-

get. DN holder nå på med å lage en rapport om registreringen i kystgranskogen.

- Forskerne anslår at det finnes bare 20 til 30 lokaliteter som er større enn 100 dekar produktiv skog. Av større områder med over én kvadratkilometer skog, finnes bare omtrent fem tilbake.

Den endelige kartleggingen vil utgis i form av en rapport i løpet av vinteren.

Planlagt hogst

Det haster med å få vernet kystgranskogen. I brevet til skogeierforeningene skriver DN at det allerede nå foreligger planer om veibygging og hogst som vil ødelegge flere leveområder for disse artene. I løpet av fjoråret ble flere kjente lokaliteter ødelagt som følge av hogst eller veibygging.

Det er allerede gitt klarsignal om å verne de to forekomstene av trønderlav som ble funnet i år. Forskerne trodde at

denne lavtypen allerede var utryddet fra norsk jord. Men hvis større deler av kystregnskogen skal vernes, er det avhengig av at regjeringen utvider rammen for barskogplanen. Det har miljøvernministeren allerede lovet, men den bebudede barskogmeldingen lar vente på seg.

Skogeiere imot

Skogeierforbundet har tidligere signalisert at det er meget skeptisk til et vern av kystregnskogen i Midt-Norge. Til Aftenposten sa direktør Sverre Thoresen i august at «vern av to til tre dekar i en nøkkelbiotop er greit, men ikke opptil 100 dekar og mer.» Skogeierforbundet gikk sågar mot at det skulle foretas en omfattende registrering:

«Vi er rett og slett livredde for at raske og overfladiske registreringer av det biologiske mangfoldet i disse skogene vil brukes for å redusere skogeierens inntekter,» sa Thoresen.

Kvikksølvutslipp skal fjernes hos tannlegen

Med utslipp av 1,3 tonn kvikksølv årlig, er tannlegene de suverent største forurenserne av dette stoffet i Norge. Nye forskrifter fra Miljøverndepartementet (MD) skal få en slutt på utslippene.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

Årlig forårsaker tannlegene utslipp av omlag 1,3 tonn av den farlige miljøgiften kvikksølv. Dette er i dag den største kilden til slike utslipp i Norge. Utslippene skyldes at tannfyllmaterialet amalgam består av 50 prosent kvikksølv.

Amalgam slippes for en stor del direkte ut ved boring og ilegging av nye fyllinger. MD har nå vedtatt forskrift om amalgamholdig avløpsvann og amalgamholdig avfall fra tannklinikker og tannlegekontor. Forskriften innebærer forbud mot å slippe ut slike stoffer fra klinikker som ikke er tilkoblet godkjent amalgamavskiller. MD betegner forskriften som viktig for å oppfylle Nordsjøavtalens krav om reduksjon av kvikksølvutslippene.

Problem blir produkt

Det er meningen at 100 prosent av tannlegenens utslipp skal samles opp.

Reduksjonen av kvikksølvutslipp fra tannklinikker vil ifølge MD få betydelige, positive konsekvenser for kvikksølvinnholdet i kloakkslam. Ved å redusere tungmetallinnholdet

i slammet kan det i større grad bli brukt til jordforbedringsmiddel og i gjødselprodukter, i stedet for å bli et avfallsproblem.

Termometre synker

Termometre er nummer to på kvikksølvtoppen i Norge. Rådgiver Bodhild Fisknes i MD er allikevel ikke så bekymret for disse.

– Arbeidet med kvikksølvtermometre har pågått en stund, og det ser ut til at bruken av disse er gått kraftig tilbake, sier hun til N&M Bulletin. Lys-

stoffrør sørger i dag for at omlag 120 kg kvikksølv årlig havner ut i naturen.

Avdelingsingeniør Beryl Nygreen i Statens Forurensningstilsyn sier det er vanskelig å bli helt kvitt kvikksølv i disse produktene, men at nye produksjonsmetoder gjør at mengden kan reduseres.

Helgejakt på ulv?

Personer som feller eller forsøker å felle vilt i nødverge, skal nå melde fra til politiet. Dette forslaget til endring av nødvergeparagrafen i viltloven, er nå ute på høring.

N&M Bulletin
Jens Petter Toidnæs

I forslaget tilrår Miljøverndepartementet (MD) at «personer som har felt eller forsøkt å felle vilt i nødverge, umiddelbart må gi melding om dette til politiet». Tidligere var det bare kommunen som skulle varsles. Bakgrunnen for forslaget er at dersom felling skjer på en helge- eller helligdag, er det uheldig at en offentlig instans ikke blir varslet umiddelbart.

– Det å få inn politiet er selvsagt ikke spesielt revolusjonerende, sier fungerende kontorsjef Ole Ketil Bøgseth ved Direktoratet for naturforvaltning (DN). Bakgrunnen er at slike saker ofte blir gjenstand for etterforskning, og da kan bevis gå tapt dersom det går flere dager etter en konfrontasjon.

Tragikomisk

– Jeg vet ikke om jeg skal le eller gråte, sier en mildt oppgitt fagkonsulent Thor Midteng i Naturvernforbundets sekretariat. Han spør seg om MD nå tilrår helgejakt på ulv.

– Selvsagt forstår jeg logikken i dette forslaget, og er enig i tilføyelsen. Det overordnede problemet er at MD ikke har mot til å foreslå det eneste logiske, nemlig en endring av nødvergeparagrafen slik at den innebærer et totalforbud mot felling av ulv ved angrep på husdyr.

Forbud i Sverige

– Departementet har hjemmel av Stortinget til å innføre et totalforbud. Dette er det eneste logiske. Sverige har forlenget innført denne hjemmelen i sitt lovverk, sier Midteng.

– Liten forskjell på EØS og EU

For Norge vil et EU-medlemskap omtrent bety det samme som EØS-avtalen på miljøområdet. Grunnen er blant annet at norsk miljøpolitikk så å si har stått stille de siste par årene, heter det i en ny rapport fra Fridtjof Nansens Institutt (FNI).

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Forsker Agnethe Dahl ved FNI har laget en oppdatert versjon av sin rapport «EFs og Norges miljølovgivning: Likheter og forskjeller» fra i fjor. Den nye rapporten bærer det samme navnet. Her foretar Dahl en sammenligning av miljølovgivningen mellom Norge og EU innen avfall, luft, farlige stoffer, radioaktivitet, naturvern,

støy, klima, informasjon og miljøavgifter.

I oppsummeringsdelen av rapporten, skriver Dahl blant annet at forskjellen mellom EU og EØS vil være svært liten for Norge på miljøområdet. Det er stort sett bare vern av dyr, planter og biotoper som ikke inngår i EØS-avtalen, men her har Norge fått gjennomslag for å opprettholde dagens praksis.

På omstridte områder, som merking av farlige produkter, gir medlemskapsavtalen overgangsordninger på linje med EØS-avtalen.

Miljøpause

En viktig grunn til at forskjellen mellom EØS og EU-medlemskap er så liten for Norge, er ifølge rapporten at de norske myndighetene har tatt seg en miljøpause de siste årene, mens det har vært større aktivitet i EU:

«EU har utviklet og revidert en rekke nye direktiver siden

desember 1993. Det har imidlertid vært liten utvikling av norsk miljøpolitikk ut i fra nasjonale miljøpolitiske målsettinger de siste årene.» Dahl skriver videre at norske myndigheter i stedet har arbeidet med å tilpasse det norske regelverket til EU.

Lavere CO₂-utslipp

CO₂-utslippene har sunket med tre prosent i EU fra 1990 til 1993. Men bilen slipper ut mer. Offisielle tall som er offentliggjort fra EU, viser at det er omstruktureringen i tidligere Øst-Tyskland som er hovedårsaken til at utslippene er lavere enn i 1990. Rapporten understreker at det ikke er noen grunn til å hvile på laurbærene, melder Reuter. Innen transportsektoren økte utslippene med 4,4 prosent.

Utvalg vil halvere veiprogram

Det engelske veiprogrammet bør halveres. Pengene må i stedet brukes til kollektivtiltak. Flyselskapene må ikke lenger fritas for avgift på flybensin. Det er noen av konklusjonene i en engelsk miljørapport.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Engelsk presse fokuserte i slutten av oktober voldsomt på forslaget fra den kongelige kommisjonen for miljøforurensning om å doble bensinprisen, til over ti kroner per liter. Men rapporten inneholder også 109 andre forslag til tiltak for å redusere forurensningen fra transportsektoren.

Utvalget, ledet av Sir John Houghton, foreslår at andelen av transport som skjer med bil i London skal reduseres fra 50 prosent til 35 prosent innen 2020. Krav til utslipp og tekniske krav til bilmotorene må bli strengere. Kommisjonen foreslår også et forbud mot blyfri superbensin.

Veipricing

Betaling for bruk av bil er også et element i rapporten. Pareringsavgifter, bompenger på motorveiene og veipricing rundt byene, er tiltak som Houghton-kommisjonen mener kan begrense biltrafikken. Hensikten er at prisene skal reflektere samfunnskostnadene.

Rapporten peker også på at den raskest økende trafikksektoren er flytrafikken. Utvalget

ønsker en felles handling fra europeiske regjeringer, slik at flyselskapene ikke lenger skal slippe unna avgift på flybensin. Utvalget vil også ha strengere krav til utslipp fra fly og støy.

Kommisjonen mener en av de viktigste årsakene til trafikkøkningen er at det er billig å reise med bil, fordi kostnadene ikke reflekterer de faktiske samfunnsutgiftene.

Houghton-kommisjonen har regnet ut at de kvantifiserbare kostnadene ved luftforurensningen, er mellom 110 og 200 milliarder kroner i året i England. I tillegg kommer kostnader som det ikke er prøvd å verdsette, hovedsakelig tap av naturverdier.

Norske penger til nye atomkraftverk

Et medlemskap i EU kan bety at Norge ikke kan nekte å gi penger til bygging av nye atomkraftverk. Årsaken er at Norge må ta økonomisk ansvar for Euratoms atomfond. Men vi står fritt til å avgjøre om vi selv skal benytte atomkraft.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Det har ikke vært enighet i EU om satsingen på atomkraft. Danmark og Nederland er to land som ikke bruker denne energikilden, og flere andre har vedtatt stans i bygging av nye kraftverk.

På grunn av denne uenigheten, har Euratoms politiske rolle vært begrenset de siste årene. Den viktigste rollen spiller fellesskapet i forhold til finansiering av EUs forskningsprosjekter. Atomkraft har en meget sentral plass i disse.

Norge må øke forskningen

I EUs rammeprogram for innværende periode, 1994 – 1998, går over åtte milliarder kroner til forskning på atomenergi – fordelt på et fusjonsprogram, et for atomsikkerhet, og et felles forskningssenter for hele EU. Dette senteret skal først og fremst forske på atomsikkerhet.

I forslaget til statsbudsjett for 1995 foreslår regjeringen å bruke tilsammen 67 millioner kroner til atomforskning, fordelt på reaktorene på Kjeller og i Halden. Med et medlemskap i EU må Norge i tillegg betale rundt 40 millioner kroner hvert år til EUs atomforskningsprogram, i første omgang fram til 1998. Utgiftene til EUs fors-

kningsprogrammer fordeles mellom medlemslandene etter en fast nøkkel.

Finnes ikke importforbud

Det er ikke mulig å ha et generelt forbud mot import av atomavfall i EU. Finland tok dette spesielt opp i forhandlingene, men fikk ikke noen egen ordning på dette punktet.

I Sverige er det uenighet om forhandlingsresultatet. Landet ønsker å opprettholde sitt forbud mot å sluttbehandle andre lands atomavfall, men Miljøverndepartementet og Miljøforbundet har forskjellig tolkning av utfallet. Denne problemstillingen har ikke vært særlig aktuell for Norge, ettersom det planlagte lageret i Himdalen gruver ikke vil ha særlig kapasitet til lagring av importert avfall.

Et medlemskap i Euratom stiller ikke krav til at landene skal ha atomkraft – de enkelte landene står fritt til å avgjøre det.

Støtte til kraftverk

Euratom har satt av en pott med penger som kan brukes til lån for finansiering av ny atomkraft. Det er satt ganske høye inntjeningskrav til eventuelle

prosjekter. Drøyt åtte milliarder kroner er satt av til lån utenfor EUs grenser, først og fremst Øst-Europa.

Euratoms fond skal brukes til lån til Ukraina, for å erstatte de tre gjenværende reaktorene ved Tsjernobyl-kraftverket med tre nye atomreaktorer. Det er første gang Euratom låner ut penger fra fondet.

Medlemslandene i EU er økonomisk ansvarlige for fondet, og må trå til med penger hvis fondet enten taper på prosjekter, eller skal fylles opp.

Den europeiske investeringsbanken, EBRD, er også en viktig aktør i arbeidet overfor Øst-Europa. I høst har EBRD fått kraftig kritikk, fordi banken vil støtte bygging av et nytt atomkraftverk i Slovakia. EBRD er ikke et spesifikt EU-organ, men styres av de vest-europeiske landene. Det er i første rekke Østerrike og Norges representanter i banken som har vært kritiske til atomplanene. Begge er meget kritiske til at vesteuropeiske land går inn og gir lån til opprusting av atomkraftverk i Øst-Europa, i stedet for å sette betingelser om nedlegging av atomkraftverkene.

Hogst kan gi ny kamp om Skotjernfjell

Hogst- og naturverninteressene kan igjen stange mot hverandre, hvis Lunner Almenning får tillatelse til hogst i det verneverdige Skotjernfjell. Norsk Institutt for Naturforskning (Nina) går sterkt mot hogst.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Skotjernfjell er blitt en symbol-

sak for urskogvernere i Norge. Aksjonene mot hogst i fjor vinter skapte sterke reaksjoner og fikk bred mediadekning.

Nå rasler Lunner Allmenning, som eier Skotjernfjell, med motorsagene igjen.

En kompliserende faktor er at miljøvernminister Thorbjørn Berntsen har varslet utvidelse av barskogplanen. Da vil urskogen i Skotjernfjell være aktuelt å verne. I den forbindelse ønsker Lunner kommune et prinsipielt syn fra Direktoratet

for naturforvaltning (DN) om hogsttillatelse til Lunner Allmenning. Kommunen ønsker også en sikker indikasjon på hvor stor verneverdi Skotjernfjell har.

Verdifullt

DN har oversendt saken til Nina, som blant annet skriver i et brev til Lunner kommune: «Skotjernfjellets helt sentrale status, blant annet som eneste norske og sør-fennoskandiske lokalitet for en vital lappkjuke-

populasjon, skulle være vel kjent.» Nina konkluderer med at det er helt uforsvarlig å drive hogst i et av kjerneområdene. «Det er av største viktighet at denne hogsten unngås,» skriver Nina.

Nina er ganske sikker på at Skotjernfjell blir med i den kommende barksogplanen. «Det ville være helt ulogisk og et betydelig tap for forvaltningen av vårt arts mangfold om dette området skulle bli avvirket nå,» avslutter Nina.

Nitrogen-avtale oppfylles ikke

Nordsjølandene vil ikke klare å oppfylle målet i Nordsjø-avtalen om 50 prosents reduksjon av nitrogenutslippene innen 1995, viser ny rapport. Landbruket og kommunene er hovedsyndene.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

I en ny rapport fra Oslo- og Pariskommisjonen går det fram at Nordsjø-landene ikke vil klare å redusere nitrogenutslippene med mer enn 20 til 30 prosent innen 1995, mens målet altså var 50 prosent.

I rapporten går det fram at det er vanskeligst å redusere utslippene innen landbruket. I

Norge henger i tillegg kommunene etter. Statens forurensningstilsyn (SFT) regner med at kommunene vil redusere nitrogenutslippene med bare 19 prosent fram til neste år. Tilsvarende tall for landbruket er 29 prosent. Industrien har allerede redusert utslippene med hele 70 prosent siden 1985.

For fosfor-målet er bildet lysere. Nordsjø-landene vil klare målet om 50 prosents reduksjon innen 1995.

Nye mål i 1995

Neste sommer vil det bli arrangert en ministerkonferanse om Nordsjø-deklarasjonen i København, der innsatsen hittil vil bli evaluert, og nye mål bestemt. Ikke-statlige organisasjoner har allerede kommet med sine meninger om videre oppfølging av Nordsjø-deklarasjonen.

Det skjedde på konferansen «Seas at risk» i København nylig. Der kom 117 representanter fra myndigheter, miljøorganisasjoner, næringsliv og forskning fra tilsammen 16 land sammen for å utarbeide en handlingsplan i forbindelse med den kommende ministerkonferansen. Så forskjellige organisasjoner som Naturvernforbundet og tankredernes interesseorganisasjon, Intertanko, var representert.

På tross av forskjellige steder, kom organisasjonene fram til tildels radikale krav til videre miljøarbeid for Nordsjøen.

I konferansens sluttdelklarasjon krever deltakerne at det øyeblikkelig utformes planer for å avvike de kjemiske forbindelsene som har hormonlignende egenskaper, skriver avisen Information. Disse for-

bindelsene mistenkes for å være den viktigste årsaken til den stadig forringede sædqualiteten hos menn.

Deklarasjonen anmoder den forestående ministerkonferansen om å sette spesielt fokus på klorindustrien, og nevner konkret blant annet produsenter av PVC, klor-alkali og ozonnedbrytende stoffer.

Dette klorangrepet fikk representantene fra klorindustrien til å se rødt. De forlot møtet i protest.

Strid

I et spesielt avsnitt om landbruket anbefaler deklarasjonen at blant annet klorholdig sprøytegift forbyes øyeblikkelig.

Når det gjelder de samlede CO₂-utslippene, gikk miljøorganisasjonene inn for å redusere med 20 prosent innen år 2005, og 75 prosent innen 2040.

Auksjon av ozongasser?

Statens forurensningstilsyn (SFT) vurderer om det skal avholdes auksjon for å avgjøre hvem som skal få lov til å importere den ozonreduserende gassen HKFK. Grunnen er at også eventuelt nye brukere skal få mulighet til å ta i bruk HKFK.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

HKFK brukes i økende grad i blant annet kuldebransjen som erstatningsstoff for den snart forbudte gassen KFK. HKFK er ikke fullt så farlig for ozonlaget som KFK, men også HKFK skal til slutt og sist forbyes, ifølge den internasjonale Montreal-protokollen.

Norge følger EUs tempo for HKFK-utfasing. Det innebærer at forbruket skal stabiliseres innen 1995, og deretter gradvis utfases fram til 2030.

HKFK produseres ikke i Norge, og dermed må importen reguleres for å oppfylle målene. SFT vurderer nå et generelt importforbud, med muligheter for dispensasjon.

Auksjon?

Spørsmålet som nå utredes, er hvordan importkvotene skal fordeles. Konkurransetilsynet har i en tilsvarende sak tidligere ment at det bør være likebehandling mellom etablerte og nye importører. En måte å sikre dette på, er ifølge Konkurransetilsynet å foreta auksjon. Dette kan for eksempel skje ved at de bedriftene som er interessert, møter opp hos SFT,

hvor den eller de som kan betale mest, får HKFK-kvotene.

I et brev til Konkurransetilsynet, lurer SFT på hvem som skal forvalte pengene som kommer inn, og hvordan auksjonen arrangeres i praksis. Konkurransetilsynet har ikke svart på dette brevet ennå.

Fagkonsulent Fredrik Theisen i Norges Naturvernforbund, sier at det er uheldig at myndighetene på denne måten skal sørge for at også nye brukere skal få tak i den ozonreduserende gassen.

– Det er betenkelig at myndighetene er mer opptatt av konkurransesituasjonen enn ozonlaget. Auksjonen burde vært forbeholdt de som allerede bruker gassen. I så fall kunne auksjon vært bra, for da ville prisene blitt presset oppover, og dermed bruken nedover, mener han.

Våtmarkene reddes

Engelske våtmarker skal reddes. En ny lov som begrenser muligheten til drenering av våtmarker er trådt i kraft. Lokale myndigheter må ta miljøhensyn før drenering blir tillatt, og Miljøverndepartementet har nå muligheten til å gripe inn hvis det skjer overtramp, skriver Daily Telegraph.

En tredjedel av de artene som er utryddet på de britiske øyer de siste 200 årene er våtmarksarter. – Endelig får myndighetene kontroll over dreneringen, sier Graham Wynne, leder for The Royal Society for the Protection of Birds.

E-lesere

Natur&Miljø Bulletin utgis også i en elektronisk utgave, foreløpig begrenset. Televerkets Forskningsinstitutt forteller at det er nesten 100 personer som nå leser utgavene på Internet. Det foreligger snart planer om en full elektronisk versjon, via Internet.

Utredet grønn skatt

Flertallet i finanskomiteen støtter Naturvernforbundets forslag om å opprette en kommisjon som skal utrede et grønt skattesystem.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

I innstillingen fra finanskomiteen til statsbudsjettet for neste år, stiller alle partiene, bortsett fra RV og Fridemokratene, seg bak forslaget om et grønt skatteutvalg. En representant fra miljøbevegelsen skal delta i utvalget, heter det.

Komiteen forventer at utvalget skal legge fram en vurdering i løpet av neste år, og det skal blant annet utrede:

- hvordan skattesystemet kan vris slik at både miljøet og sysselsettingen blir ivarettatt. Dette kan skje ved at beskat-

ningen vris fra arbeidskraft til ressursbruk og forurensning.

- hvilke bransjer som vil bli stimulert av en slik skatteendring.
- hvordan skatteendringen kan ivareta Norges rolle som miljøpolitisk pådrivemasjon og storeksportør av energi. I tillegg mener Høyre at kommisjonen må se på hvilke skatteendringer våre handelspartnere gjør, og på mulighetene for felles europeiske skatteendringer. Venstre kommer allerede nå med konkrete forslag til omlegging: maksimalt ti prosents reduksjon av arbeidsgiveravgiften, mot økning av CO₂-avgiften og fjerning av alle fritak for elektrisitetsavgift. Både i Danmark og i Nederland utredes det en grønn skatteomlegging, men begge steder er det problemer med det politiske gjennomslaget.

Bank skaper flyktninger

Verdensbankens gigantprosjekter har skapt 2,5 millioner flyktninger fra 1986 til 1993. I følge Time Magazine har Verdensbankens bidratt til å skape en ny type «utviklingsflyktninger» med sin finansiering av enorme vann- og demningsverk verden over.

Særlig i India og Kina har konsekvensene av Verdensbankens utviklingsprosjekter hatt katastrofale konsekvenser for befolkningen. Selv om uavhengige miljøorganisasjoner i lengre tid har påpekt de fatale konsekvensene av Verdensbankens strukturtilpasningspolitikk, har kritikken prellert av.

Fram til 1997 kan 600 000 flere mennesker bli tvunget til å flytte som følge av nye pro-

sjekter i Verdensbankens regi.

– Selv om banken til dels har endret sin prosjektutforming og konsultering, planlegges det fortsatt gigantprosjekter som om ingen har lært av fortidens feil, sier lederen av Verdens Naturfond (WWF) utviklingsavdeling i Geneve, Barry Coates.

Fra asken...

Verdensbanken støttet i sin tid utbygging av 3000 store og mindre demninger langs Narmadaelven i det vestlige India. Mellom 200 000 og 300 000 innbyggere skulle flyttes for å gi plass til megaprojektet på tilsammen 11 milliarder dollar. Hensikten med utbyggingen var å sørge for vanningsanlegg, drikkevann, elektrisitet og økt matvareproduksjon i området.

Etter massivt press fra miljøorganisasjoner, trakk Verdens-

banken seg fra finansieringen av Narmada-utbyggingen i 1993.

...til ilden

To måneder senere besluttet styret å støtte et minst like omstridt kullkraft-prosjekt i Singrauli i India. I følge det

amerikanske Environmental Defense Fund er prosjektet i strid både med Verdensbankens politikk for folkeforflytning, energipolitikk, retningslinjer for hjelp mot fattigdom og krav om konsekvensanalyser av miljøet.

Flykter nok en gang

– Mange av de som må flykte fra Singrauli har tidligere måttet flykte fra andre prosjekter i Verdensbankens regi. Dette er et skrekkeeksempel på hvordan Verdensbanken ikke tar hensyn til menneskene som blir berørt av prosjektene deres, sier Marit Nyborg i Foreningen for Internasjonale Vann- og Skogstudier (FIVAS). Hun mener Verdensbankens gigantprosjekter ikke er forenlig med ønsket om å ta hensyn til miljø

og lokalbefolkning. Makroøkonomi og krav om strukturtilpasning styrer Verdensbanken.

– Noe av problemet med slike enorme utbyggingsprosjekter i den tredje verden er at områdene er veldig tett befolket. Det er vanskelig å finne noen erstatningssteder for de som må flytte. Der det er brukbar jord, er det allerede andre som bor, sier Marit Nyborg.

Fred. Olsen selskapet Dolphin A/S utfører hydraulisk brønn-vedlikehold, smubbing, på faste installasjoner med 3 enheter. I tillegg opererer Dolphin A/S borestøtteplattformen «Borgila Dolphin», foretar bemanning av offshore enheter samt utfører støttefunksjoner fra vår base i Trondheim.

Dolphin as

4056 Tananger. Tlf.: 51 69 43 00

A Fred. Olsen Company

PLM MOSS
GLASS DIVISION

DATA: Kostnadene ved å resirkulere datamaskiner bør betales av produsentene, ifølge et nytt forslag fra den engelske regjeringen. 600.000 maskiner blir kastet hvert år i England.

Takk for støtten!

Wittusen & Jensen a.s
DIN KONTORPARTNER

**Støtt
Naturvern-
forbundet**

Hvor stort er ditt miljørom?

Hvor mye kan hver og en av oss forbruke av jordens ressurser uten at naturens tålegrenser overskrides, og slik at det skjer en utjevning mellom rike og fattige land?

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Sammen med Alternativ Framtid, er Norges Naturvernforbund med på et stortilt, internasjonalt prosjekt som skal gi svar på hvor stort vårt økologiske rom er, det vil si hvor mye vi kan forbruke uten at naturens tålegrense overskrides.

Blant annet blir forbruket av jordareal, fossile brenslers, materialer og kjøtt analysert. Organisasjoner fra 26 land i Europa er med på prosjektet. Miljø-kommisjonen i EU betaler halvparten av kostnadene. Det anerkjente forskningsinstituttet Wuppertal Institute for Climate, Energy and Environment, som ledes av den like kjente tyske professoren Ernst Ulrich von Weizsäcker, er hjernen i prosjektet.

Forbruket ned 70 prosent?

Ideen kom først fra Friends of the Earths avdeling i Neder-

land, Milieu Defensies. Denne organisasjonen laget for en tid tilbake en handlingsplan kalt «Bærekraftig Nederland», der det ble forsøkt å finne en vei ut av følgende dilemma: verdens rike land må kanskje redusere sitt ressursforbruk med 70 prosent for å unngå økologisk sammenbrudd og stor økonomisk ulikhet mellom nord og sør.

Men 70 prosents forbruksreduksjon i de rike landene kan samtidig føre til fullstendig kollaps i verdensøkonomien. Milieu Defensies kom fram til noen svar som ble utgangspunktet for det europeiske miljørom-prosjektet.

I styringsgruppe

Naturvernforbundets generalsekretær Dag Hareide sitter i den internasjonale styringsgruppen for prosjektet.

– Sannsynligvis vil vi komme fram til at de rike landene må redusere sitt forbruk med 70 prosent i forhold til i dag. For å fylle gapet i levestandard, er vi avhengige av en gigantisk teknologisk revolusjon, samtidig som veksten i forbruket må stanses. Det eneste vi ikke kommer unna, ser ut til å være redusert transport og kjøttforbruk, sier han til N&M Bulletin.

Hareide legger til at en så storteknologisk omveltning det her er snakk om, er urealistisk

å få til innen år 2010 – selv om mye av teknologien allerede er kjent. De teknologiske omveltningene må komme innen blant annet enøk, alternativ energi, resirkulering og gjenbruk.

– Er det hele ikke for tekno-optimistisk?

– Jo, det er mulig. Men det viktigste er å sette et mål for hvordan forbruket skal være i 2010. Å nå målet vil innebære endringer i vaner, forbruk og teknologi. Det er vårt håp å kunne styre teknologiutviklingen i en miljøvennlig retning.

Nytt begrep

Første fase av det internasjonale prosjektet består i at det lages beregninger for miljørommet i det enkelte land. Deretter skal det utarbeides en gjennomsnittsstørrelse for hele Europa. Forsker John Hille i Alternativ Framtid vil beregne det norske miljørommet.

For øvrig sier Dag Hareide at organisasjonene vil forsøke å plassere begrepet på det politiske kartet i forbindelse med den store konferansen om bærekraftig forbruk, som miljøvernminister Thorbjørn Berntsen står for neste år.

– Begrepet «miljøandeler», eller «miljørommet», er det mest konkrete forsøket til nå på å komme fram til hvilket forbruk som samstemmer med naturens tålegrense og en global omfordeling av produksjon og forbruk. Jeg tror begrepet etterhvert vil bli like vanlig som «føre-var» prinsippet og «forurenser betaler», avslutter Hareide.

Utredergass

Til våren kommer regjeringens stortingsmelding om gassproduksjonen i Norge. Nærings- og energidepartementet sier at en del miljøkonsekvensene ved gassproduksjon skal utredes i forbindelse med denne meldingen.

- Folk vil betale for miljøgoder

– Folk er villige til å betale 500 millioner kroner i året for å kalke vassdragene på Sørlandet, men myndighetene bruker bare en brøkdel av dette på kalking, sier Ståle Navrud, forsker ved Norges Landbrukshøgskole. Slike undersøkelser blir stadig mer brukt for å sette verdi på miljøgoder.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Norges Forskningsråd arrangerte i oktober et seminar om miljøeffekter og miljøkostnader. Her ble diskusjonen om betalingsvillighet meget sentral.

– Vi er ute etter å dokumentere den nytten som går tapt ved forurensning eller inngrep. Det er gjort 35 studier av dette, og betalingsvillighet er allerede brukt blant annet i arbeidet med Nordsjøavtalen.

– Der viste undersøkelsene at folk var villige til å betale mellom 1000 og 2000 kroner per år i økte renovasjonsavgif-

ter, mot en reduksjon i utslippene av nitrogen og fosfor på 50 prosent, forteller Navrud til N&M Bulletin. Siden prislappen på tiltakene er rundt 1000 kroner for hver husstand per år, er det altså lønnsomt å gjøre dette.

Utbredt i USA

– Det har vært en eksplosiv økning i bruken av slike undersøkelser i USA, sier Navrud. Amerikanerne implementerer nå dette prinsippet i sitt lovverk, i forbindelse med erstatningssaker etter brudd på forurensningsloven. Erstatningssummer skal settes i forhold til hva befolkningen er villig til å betale for å bevare det et område.

Et problem med å bruke undersøkelser om betalingsvillighet, er at slike metoder ikke nødvendigvis er pålitelige.

– Dette kan misbrukes. Hvem som helst kan gå rundt og stille «gale» spørsmål, innrømmer Navrud. Han understreker at beskrivelsen i spørsmålene må være riktige.

– Men kan man forvente at befolkningen kan verdsette for eksempel den nasjonale verdien av å bevare laverestående arter?

– Metoden kan ha sin begrensning. Vi skal være klar

over at vi ikke måler totalverdien av et miljøgode, bare den relative endringen i miljøkvalitet, sier Navrud.

Det er imidlertid gjort undersøkelser på barskogvern.

– De har vist at det er mest lønnsomt å vedta det største forslaget til verneplanen (rundt 1000 km²).

SFT: Flere metoder

Statens forurensningstilsyn (SFT) bruker undersøkelser om betalingsvillighet for å verdsette miljøkonsekvenser.

– SFT har i flere sammenhenger benyttet ulike metoder for å verdsette miljøskader av forurensning, sier seksjonsleder i SFT, Audun Rosland, til N&M Bulletin.

– Det er viktig at vi ikke baserer en slik verdsetting bare på undersøkelser om betalingsvillighet. Vi må også bruke metoder som bedre bruker kunnskapen om sammenhengen mellom utslipp og virkninger. Uansett vil det være vanskelig å verdsette alle miljøvirkningene.

– Dette gjelder spesielt virkninger for fremtidige generasjoner. Undersøkelser om betalingsvillighet og liknende metoder kan derimot være nyttige for å øke forståelsen for de miljøproblemene vi ser i dag, mener Rosland.

SFT skal nå starte opp et prosjekt hvor ulike metoder for verdsetting skal sammenstilles for å kartlegge effekter ved luftforurensning.

Fiskerinæringen støtter Naturvernforbundet!

Møre Edelfisk A/S
6450 HJELSET - NORWAY

HAVPRODUKTER AS
Postboks 8, N-5991 BÅTSFJORD

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
MILJØ - FORURENSNING - HAVBRUK

FISKERIUTDANNING ER OGSÅ MILJØVERN

Nordland Fiskerifagskole
8372 Gravdal

PRODUSENT AV SILDEMEL OG
SPESIALMEL TIL FOR

(GLOBAL FISH)

Brunholmt. 13, P.O. BOX 790
N-6001 Ålesund, Norway
Phone: (+47) 701 36 600
Fax: (+47) 701 36 630

Vandrefalken letter

Den arktiske vandrefalken er strøket fra lista over truede dyrearter, melder Reuter. Vandrefalken i Alaska-området var truet av utryddelse i begynnelsen av 70-åra på grunn av høye konsentrasjoner av DDT. Et av resultatene av giftinntaket var for tynne eggskall, og førte til nedsatt reproduksjonsevne. Etter at plantevernmiddelet DDT ble forbudt i 1972, har bestanden tatt seg kraftig opp.

Vandrefalken hadde rugeplasser i nærheten av Nord-

Amerikas største oljefelt, Prudhoe Bay i Alaska. Det var likevel ikke byggingen av oljefeltet i 70-åra som var den største trusselen. Siden oljen begynte å strømme i oljerøret langs Colville River i 1977, har antallet rugeplasser i nærheten steget fra 15 til 60. Det var under overvintringen i mer sørlige strøk at vandrefalken fikk i seg giften, ifølge forskerne.

Fiskerinæringen støtter Naturvernforbundet!

A/S MOWI, stiftet i 1969, er et av Norges ledende selskaper innen oppdrett av laks. Selskapet er vertikalt integrert med egen stamfisk, rogn, smolt, matfisk, slakte-/pakkeanlegg og salgssavdeling. Produksjonsanleggene ligger i Hardangerfjorden og på Sotra/Askøy i Hordaland og i Meløy i Nordland. A/S MOWI er et heleiet datterselskap av Hydro Seafood as.

25 ÅR MED MILJØMESSIG BÆREKRAFTIG FISKEOPPDRETT

- MOWI arbeider for å ivareta forpliktelser i ICC's charter for bærekraftig utvikling og produksjonsprinsipper som er miljømessig akseptert lokalt.
- MOWI arbeider systematisk for å avskaffe bruk av miljøskadelige stoffer. MOWI viser åpenhet i miljøspørsmål.
- I 1994 har MOWI ikke brukt antibiotika eller kjemiske antiparasittmidler i produksjon av 8000 tonn laks.

**EGERSUND
SILDOLJEFABRIKK**

K/S Egersund Sildoljefabrikk A/S & CO

Tlf. 51 49 11 22, Telefax 51 49 20 85, Telex 30368

NORGES FISKARLAG
støtter
Norges Naturvernforbund

Fiskeridepartementet og miljøbevegelsen har felles interesse i en bærekraftig forvaltning av havets ressurser for all framtid og trygger arbeidsplasser og bosetting.

Vi kan gjennomføre en bærekraftig forvaltning som EU-medlem og om vi står utenfor EU.

Det er viktig å støtte de prosessene i Europa og i verden forøvrig som virker for en bærekraftig forvaltning og ansvarlig fiske.

DET KONGELIGE
FISKERIDEPARTEMENT

Postboks 8118 Dep., 0032 Oslo
Telefon 22 34 90 90
Telefax 22 34 95 85

**AURE
HAVBRUK**

Refas
FISKEREDSKAP

Her kunne
din annonse
stått!

Felleskjøpet fiskefor as

Natur&Miljø Bulletin

“Det er viktig å få korrektiver på miljø-arbeidet gjennom Natur&Miljø Bulletin”.

Peter Johan Schei, direktør ved
Direktoratet for Naturforvaltning.

Den beste julegaven!

Gi et abonnement i julegave – få en naturkortkalender!

Det nærmer seg et nytt år, og Natur&Miljø Bulletin skal være på offensiven. Med nyheter om miljø, dyptgående artikler om Norge og Europa, og provoserende kommentarer fra våre gjestesribenter.

Julegaven som varer et helt år!

Hvis du gir et bulletin-abonnement i julegave til en venn eller kollega, får han eller hun en gave som varer i hele 1995. Samtidig er det en flott anledning til å holde seg oppdatert om miljøstoff – på regionalt, nasjonalt og lokalt plan.

Send inn kupongen nå – vi ordner resten!

Jeg vil gi et abonnement på Natur og Miljø Bulletin for 1995 (kr. 180,-)

Mitt navn:

Jeg vil gi til:

Adresse:

Adresse:

Postnr/sted:

Postnr/sted:

MILJØ TRANSPORT
En vinner på avfallssektoren

Vi bruker miljødiesel og reduserer svoveldioksydutslipp i Oslo med 1 tonn/år.

Et bedre miljø –
en del av vår forretningsidé

HELLIK TEIGEN A/S
Jern og metallforretning

Gjennvinning av
bilvrak, hvitevarer,
datautstyr og alle andre
typer stål og metaller.

HELLIK TEIGEN AS
POSTBOKS 2, LOESMOVEIEN 1
3301 HOKKSUND

Tlf: 32 75 36 22 • Fax: 32 75 44 84

Mer kalking - mindre jakt i budsjettet

Det blir flere penger til kalking, mens Thorbjørn Berntsens ide om å betale jakt- og fiskekort til folk blir forkastet. Det viser budsjettinnstillingen fra energi- og miljøkomiteen.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Innstillingen fra energi- og miljøkomiteen om Miljøverndepartementets budsjett for 1995, viser bare små endringer i forhold til regjeringens forslag.

Alle partier i komiteen går inn for å styrke budsjettet for kalking. Regjeringens forslag var på 48 millioner. Flertallet i komiteen vil øke kalkingen med minst 20 millioner kroner, mens Arbeiderpartiet og Fridemokratene vil plusse på med 10 millioner. Samtidig blir regjeringen bedt om å legge fram en samlet plan for kalking. Det samlede kalkingsbehovet i Norge er på 400 hundre millioner kroner i året, ifølge beregninger fra Norsk institutt for vannforskning.

Hard medfart

Miljøvernministerens forslag om å bruke 17 millioner kroner for at staten skal finansiere fiske- og jaktkort for «vanlige folk», blir fjernet helt av komiteen. Senterpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Fridemokratene mener adgangen til jakt og fiske i Norge er god nok.

Partiene vil heller at Miljøverndepartementet (MD) skal

støtte et prosjekt jegerne, bøndene og skogeierne har foreslått, om å få utredet tilgjengeligheten og interessen for jakt og fiske i Norge.

MD får et spark fra flertallet, som mener at departementet har en annen strategi for næringsutvikling i distriktene enn Landbruksdepartementet. Landbrukets alternative inntekter kan økes, uten at det skal gå ut over allemannsretten, mener flertallet.

Det blir ingen økte bevilgninger til det statlige miljøovervåkingsprogrammet, som går over budsjettet til Statens forurensningstilsyn. Dermed blir overvåkingen av flyktige, organiske forbindelser (VOC) etter alt å dømme lagt ned fra nyttår. Norsk institutt for luftforskning har til nå drevet dette overvåkingsprogrammet for egen regning.

SFTs budsjett får heller ingen andre forandringer. Det er

ønske fra et flertall i komiteen om å øke tilskuddene til miljøteknologi, men ønskene har ikke endt opp i et flertallsforslag.

Forøvrig får kystkultur og fartøyvern, over Riksantikvarens budsjett, pluss fire millioner, mens en miljøaksjon for Jær-kommunene kommer inn på budsjettet, takket være Høyre, mellompartiene og SV. Dette tiltaket er knyttet til vassdragene på Jæren.

Miljøkalender

10. – 12. november: Tiende sesjon i IPPCC, Nairobi.

22. november: Markedsrettet miljøledelse. IT for et bærekraftig samfunn. Seminar arrangert av Grønt Arbeidsliv. Tlf: 2257 3600.

22. – 25. november: «Managing critical environmental and health issues». Arbeidsseminar arrangert av Høgskolen i Telemark. Informasjon: 3595 2700.

28. november: Rådgivende folkeavstemning om norsk medlemskap i EU.

28. november – 1. desember: Møte i styringsgruppen i ECE-konvensjonen, Genève.

29. – 30. november: Norsk Petroleumsforening arrangerer presseseminar: EU – ja eller nei – hva nå? Informasjon: 2243 0050.

29. november – 1. desember: Internasjonalt symposium i Tromsø om biologien til marine pattedyr i Nordøstatlanten. Arrangør: Akva-plan-niva.

1. – 4. desember: Miljøeffektiv og alternativ teknologi.

Seminar arrangert av Naturvernforbundet og Miljøheimervernet, Oslo. Flere opplysninger/påmelding: Elin Tyse, Miljøheimervernet, 2269 0526 eller 2271 5562.

2. desember: Samferdselsseminar i Oslo, arrangert av Naturvernforbundet. Kontakt Anne Johanne Enger, tlf. 2238 3520.

2. desember: Konferanse om betingelser for utforming av norsk klimapolitikk. Arrangeres av Norges Forskningsråd.

5. – 7. desember: Det 12. internasjonale symposium om elektriske kjøretøyer, Anaheim, USA.

6. – 9. desember: Internasjonal konferanse om klimaforskning. Evaluering og politiske konsekvenser. Maastricht, Nederland.

15. – 16. desember: Møte i Brussel mellom miljøvernministrene i EU.

1995

Planlagte framleggelser: Stortingsmelding om utslipp av ni-

trogenoksider (ventet i januar).

Stortingsmelding om norsk handlingsplan for reduksjon av klimautslipp (ventet i januar).

Stortingsmelding om miljøvern på Svalbard (ventet i januar/februar).

Stortingsmelding om barskogvernet.

Nasjonal handlingsplan for «bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold».

1. januar: Frankrike overtar formannsvervet i EU.

10. – 13. januar: Verdenskonferanse om biomasse for energi, utvikling og miljø. Havana, Cuba. Arrangert bl.a. av Unesco og FAO. Tlf: +537 – 62 – 6606.

23. – 24. januar: Biologisk mangfold og forvaltning i kystsonen. Seminar i Trondheim, arrangert av Direktoratet for naturforvaltning og Fiskeridirektoratet. Flere opplysninger: Eva Degré, DN, 7358 0548.

Fax informasjon om miljøarrangement til redaksjonen!